

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

JOURNAL

FÖR

BOKTRYCKERI-KONST, STILGJUTERI, BOKBINDERI, M. M.

UTGIFVEN AF ANDERS LINDGREN.

• Af denna tidskrift utkommer ett nummer hvarje månad, och kan densamma erhållas antingen hos Herr Bokhandlare i såväl Stockholm som landsorten, eller då prenumerations-afgiften, åtföljd af adress, insändes till Red., i hvilket fall Journalen under korsomslag afsändes med posten. **Stilprofver** kunna, om så önskas, blifva skrifen bifogade, då de franco komma Red. tillhanda. **Annoser**, rörande de i titeln uppgifna fack, äfvensom tillkännagifvanden om lediga eller önskade medhjelpare- och arbetare-plåsar, emottagas till införande mot 4 sk. banco pr tryckt rad.

Boktryckare-Valsar af Kautschuk.

Redan år 1841 gjorde Hofkammarsekreteraren Pfnor i Darmstadt, i anledning af ett, från industriföreningen i Storhertigdömet Hessen infordradt, utlåtande om Kautschuks användande till boktryckarebollar och Valsar, den erfarenheten, att såväl lädret, hvarmed bollarne förr öfverdrogos, som ock det vanliga, af lim och sirup bestående, surrogatet till valsar vida skulle ersättas och (öfverträffas) af den vanliga Kautschuken, såvida man kunde förekomma eller helt och hållet afhjelpa, att den upplöstes af linoljefernissan uti trycksvärtnan.

Genom Kautschukens Vulkanisering har emedlertid denna, ända tills nu ouppfyllda, önskan blifvit uppfylld och genom upprepade försök bekräftad.

Den vulkaniserade eller Svafvel-kautschuken (en blandning af svafvel och vanlig kautschuk) kan på flera sätt beredas; vi skola dock endast angifva en method, den af engelsmannen Parhes recommenderade, hvilken för vårt ändamål är den bästa.

Man doppar den i skifvor förvandlade kautschuken uti en af 40 delar *Svafvelkol* och en del *Chlorsvafvel* bestående blandning under en à två minuter, torkar den sedan uti ett från 25 till 30 gr. (24 gr. R.) uppvärmdt rum, och kokar honom sedan i vatten eller i mycket svagt (frätande) Kali eller Natronlut ungefär en timma; och blandningen får en elasticitet, som är hög och till och med i kölden fortfarande; den blir ock olöslig uti både *Terpentinolja* och *Svafvelkol*, egenskaper, hvarigenom den med skäl kan föredragas de hittills begagnade boktryckarevalsar.

Som bekant är, köpes Kautschuken uti skifvor eller plåtar af olika tjocklek. Så passar den ock bäst att omviras på en träcylinder, hvars längd och tjocklek måste motsvara den blifvan-

de tryckvalsen. För detta ändamål tager man en Kautschukskifva af något större längd än cylindern, men af något mindre bredd än dennes omfång, och skär kanterna derpå så mycket som möjligt ren, förenar sedan de båda längdsidorna, hvarigenom en lädersäck eller ett rör bildas. Egenskapen hos Kautschuk att, då den nyligen är skuren, låta hopfästa sig, underlättar denna förening. Man trycker endast med nageln tillsammans sidorna, men aktar sig att beröra dem med fingern, emedan deras förmåga att förena sig då betydligt skulle upphävas. Man kan ock, för att säkrare åstadkomma förbindning af kanterna, begagna Kautschukslösning, t. ex. den genom destillation af Kautchuk beredda Kautschukoljan.

Så snart kanterna fullkomligt torkat tillsammans, kan man på förutnämnda sätt börja vulkaniseringen af läderröret, och derefter föra det öfver cylindern, hvilken förut bör, för att kunna ge efter för Kautschuken, vara öfverdragen med flanel. (Noga bör emedlertid observeras, att rörets bildning af Kautschuks-skifvorna bör vara fullt färdigt före vulkaniseringen, emedan i annat fall de möjligtvis brustna skifvorna ej kunna efteråt ihopsättas.

Emedan, såsom vi förut beskrifvit, bredden af röret var något mindre än cylinderns omkrets, längden deremot något större, så bibehålla de vid ändarne af cylindern öfverblifna kanterna af röret sin mindre omkrets och låta lätt foga sig efter cylinderns båda ändkanter, hvilka böra vara något afrundade. Genom tvenne skifvor, hilkas inre yta blifvit något concavt utdragen, kunna nu ändkanterna af Kautschuksröret ihoppäckas, och så genom fastskrufvande af dessa skifvor dess fasthet uppnås.

Erfarenheten får sedan visa, om icke, vid begagnande af stark tryckfärg, användning af tjockare Kautschukskifva är nödvändig, eller om icke

per fol br
2

ke ett mellanlager af Gutta Percha, (eller en blandning deraf och Kautschuk) eller något annat underlag, af hvilket det vulkaniserade Kautschukröret på annat sätt kunde fästas, förökar dessa valsars nytta och varaktighet.

ORDNINGS-STADGA
FÖR
BOKTRYCKERI-SOCIETETEN.

GILLAD OCH ANTAGEN VID ALLMÄNT
SAMMANTRÄDE I STOCKHOLM
den 22 April 1846.

Med de vid Societetens Extra Sammankomst, den 9
Februari 1848, antagna förändringar.

(Forts. fr. N:o 2.)

KAP. V.
Särskilda stadganden.

§ 38.

Nidingsverk vid boktryckerierna, då pressar, stilar och andra redskap uppsätligen skadas, defekteras eller förblandas, straffas efter allmänna lagens föreskrift, och bör derefter den brottslige ur Societetens matrikel utstrykas. Sak samma vare med arbetare, som blifvit dömd skyldig till nesligt brott.

§ 39.

Allt slags oordentlighet, besök af främmande personer, sjelfsväld, vanart, uppstudsighet m. m., som kan leda till tidspillan, eller försumlighet i arbetet, vare strängeligen förbjudet. Och skall den skyldige ersätta all den skada, som kan uppkomma genom hans försummelse eller förvällan.

§ 40.

Nedlägges boktryckeri, äge dervid anställda arbetare, der icke annan öfverenskommelse är träffad, att, af den boktryckeriet äger, åtnjuta half aflöning intill den tid, då deras kontrakt eller aftal tilländagar, om de ock intet arbete fördrätta. Denna aflöning upphör, derest under tiden för dem antaglig kondition kan beredas.

§ 41.

Är konstförvandt eller annan person antagen af boktryckeriägare att sköta boktryckeri näst efter husbonde, eller i hans ställe, och stånda honom till ansvar så väl för arbetets gång som för vården af boktryckeriets tillhörigheter, så böra så väl konstförvandter som lärlingar, i allt hvad boktryckeriet och dervid förekommande arbeten angår, visa honom den aktning och lydnad, som tillkommer hans befattning. — Vill denna person hafva Societetens bref såsom Faktor, då bör sådant lösas med 4 R:dr Banko hos sekreteraren.

§ 42.

Ingen må ifrån annat boktryckeri antaga konstförvandt eller annan arbetare, innan denne upp-

visat behörigt afsked och skriftligt bevis om sitt förhållande, ifrån förra patronen. Den ledamot af Societeten, som häremot bryter, böte efter omständigheterna från 10 R:dr till 33 R:dr 16 sk. Banko till Societetens kassa och ersätte målsägaren all skada.

§ 43.

Uppsägning af kondition sker minst tre månader före aflytning, antingen af patron eller konstförvandt, så framt icke annorlunda dem emellan är betingadt.

§ 44.

För vinnande af större ordning vid afgifternas inbetalande till de för boktryckeri- och stilgjuteriarbetares bästa inrättade stiftelser och kassor, bör patronen, der han så aktar nödigt, eller konstförvandternas ombud vid tryckeriet derom anhåller, å konstförvandternas veckopenning innehålla så mycket, som för de nämnda afgifternas bestående finnes nödvändigt.

§ 45.

Likasom det är hvarje boktryckeri-patrons pligt att vid alla tillfällen vårda och bevaka sina arbetares gagn och sannskyldiga bästa, så böra ock konstförvandter och andra arbetare med yttersta flit och omtanke fullgöra sina åligganden, på allt redligt sätt befordra patronens nytta och, vid förlust af sin kondition, ej utan tillstånd till främmande utlemna eller förevisa manuskripter eller under tryckning varande arbeten.

§ 46.

Då Boktryckeri-Societeten har till sitt förnämsta syfte att verka för boktryckeri-konstens framsteg, genom att lifva och underhålla ordning, duglighet och en god anda hos dess idkare, har Societeten beslutit att, såsom en gärd af aktning för konstförvandtskapets egna berömliga sträfvan den i denna riktning, utom de till Gutenbergska stiftelsen redan förut aflemnade 2000 R:dr Rgs, ytterligare till konstförvandtskapet aflemna det öfverskott i Societetens kassa, som af Societeten vid hvarje vår-sammankomst kan bestämmas, att så länge konstförvandtskapets angelägenheter fortfarande vårdas med samma nit, ordning och oegennyttia, lika fördelas mellan Gutenbergska Stiftelsen och Konstförvandternas Sjuk- och Begravnings-kassa.

Stockholm den 9 Februari 1848.

På Societetens vägnar:

C. NORSTEDT.

n. v. Ordförande.

G. O. Hyllén-Cavallius.
Sekreterare.

POLYTYPEN

FRÅN

ANDERS LINDGREN'S STIL- OCH STEREOTYP-GJUTERI I GÖTHEBORG.

N° 101. 3: 16.

N° 98 1: 16.

N° 99. 1: 16.

N° 102. 3: 16.

N° 105. 1: 32.

LUTHER

N° 100. 2 af

N° 106 1: 16.

N° 103. 3: 16.

N° 107. 24 B

N° 108. 1 af

N° 104 3: 16.

AZIMERS LINDGRENNS BIL- OCH STEROTYP-GALERI I GÖTHENBORG.

11. 1814.

12. 1814.

13. 1814.

14. 1814.

15. 1814.

16. 1814.

17. 1814.

18. 1814.

19. 1814.

20. 1814.

21. 1814.

FRÅN

ANDERS LINDGREN'S STIL- OCH STEREOTYP-GJUTERI I GÖTHEBORG.

N° 109. 1 af

N° 111. 2 af

N° 110. 1 af

N° 112. 12 sk.

N° 116. 2: 32.

N° 114. 32 sk.

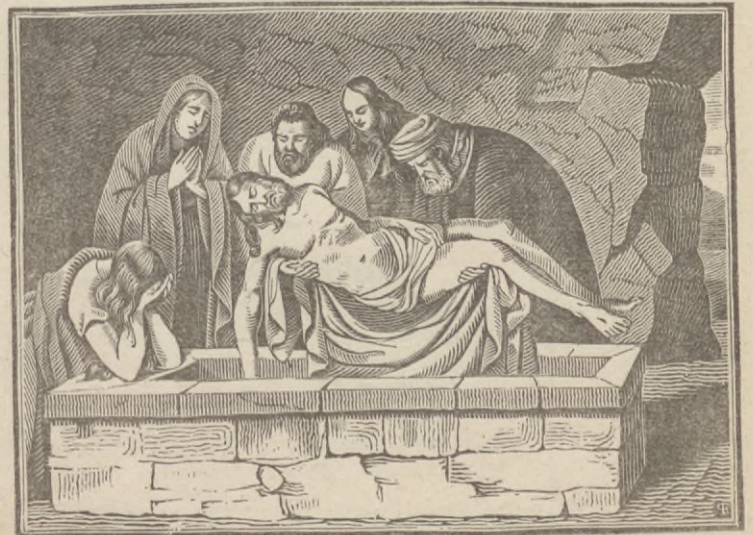
N° 113. 1 af

N° 115. 1 af

N° 117. 3: 16.

N° 118. 3: 16.

TOFFTEN

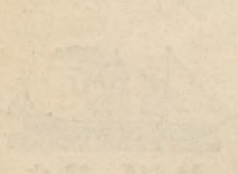
ANDERS ANDERSSONS STIL- OCH SKERFVATTEN-GÄLLER
I GÖTTINGEN

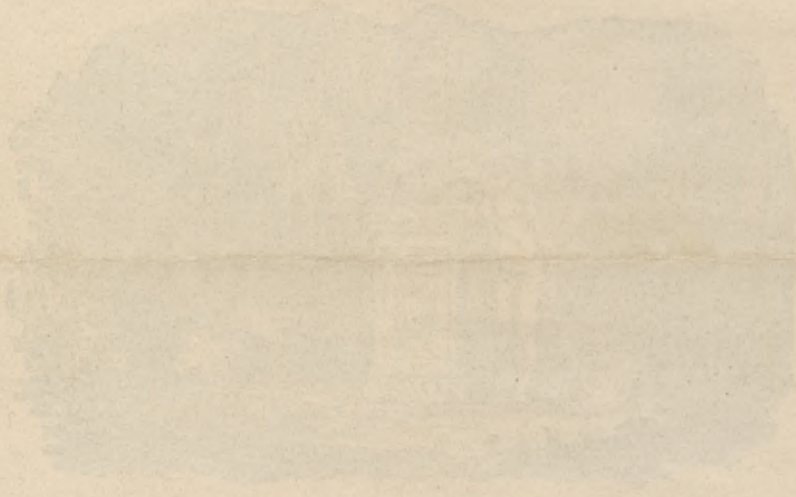
1875

1875

1875

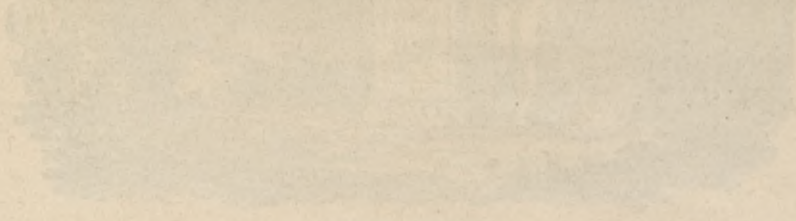
1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

Herr Walter, förra ägaren af Engelska tidningen "The Times."

(Forts. fr. N:o 2.)

Hans planer befordrades betydligt genom den väsendtliga förbättring, han gaf sin tidning vid refererandet af utländska notiser. För fyratio år sedan var hela Europa en fullständig pris-theater, och det var ingen småsak för tidningspressen, att kunna vinna uppmärksamhet och bifall midt under Napoleons kanonader. Men just dessa skenbara svårigheter blefvo i merkantila angelägenheterna ett medel att vinna seger för den, som hade mod och karakter, i förening med förstånd och penningar. De fleste engelska tidningar voro antingen helt och hållet i opposition mot det ministerium, som då var rådande, eller försvarade de dess åtgöranden. Mr Walter ifrade i Times på det eftertryckligaste för krigets fortsättande, utan att dock understödja hvarken det ministeriella partiet eller oppositionen; derigenom förlorade han visserligen det politiska biståndet af detta herrskande parti, men vann i stället det engelska folkets bifall och hjertan. Köpmännen och kapitalisterna lemnade medel till kriget. Hastighet, noggrannhet och opartiskhet vid meddelande af utländska underrättelser ha sedan lång tid tillbaka, så att säga, varit lifsprincipen för engelska handeln. Walters hela äregirighet sträfvade efter att motsvara dessa villkor och behof för handeln, och hans skarpa blick, hans omtänksamhet förekom hvarje försök till täflan af någon annan. Det lyckades honom att hastigt lemna de bästa och säkraste underrättelser. Hvar som helst, på hvilken del af Continenten viktiga händelser förbereddes eller inträffade, så hade Times sin egen tillförlitlige Emissarius i närheten; visserligen icke så många och öfvade agenter, som våra tiders engelska tidningar löna, men dock män, hvilka fullt kunde tillfredsställa tidningens behof. Och före Continentalkrigets slut var den politiska afdelningen af Times blifven en nödvändighetsvara för hvarje engelsk köpman och industri-idkare. Under de mest olika förevändningar skaffade sig tidningens agenter underrättelser på Continenten och berättade dem i correspondencer — oftast under de största faror och merendels med stora kostnader — för England. Det lönade sig emellertid rikligen, ty tidningen var oftast hastigare och bättre underrättad än sjelfva regeringen var, dess kurirer förekommo regeringens, och engelska handelsverlden byggde sina spekulationer och affärer endast på de notiser, den lemnade.

Mr Walter var i fullaste mening, hvad man i England kallar gentleman. Hans anseende och värde samlade omkring honom de dugligaste skriftställare på hans tid, och beredde honom ett verkamt medel till framgång. Hans oberoende, som gjorde honom fri från parti-instressen, beredde

honom aktning äfven af sina motståndare, och af regeringen en viss vördnad och fruktan för hans inflytande.

En framstående djerfhet och beslutsamhet, hvilken ofta bragte honom i trångmål, hjälpte honom ock att öfvervinna mången svårighet. Ett exempel derpå var den seger, han år 1810 vann öfver en coalition af sina egna och några andra tryckeriers arbetare. I slutet af Maj 1810 begärde nemligen tryckarne af hans journal — icke sättnarne — en förhöjning af deras arbetslön, och tryckarne, som den dagen tryckte*) tidningen, kommo i Times tryckeri vid Prington-house-Square och uppfordrade sina collegor att träda med dem i en complott, hvilken vid hvarje tid hade varit obillig och nedrig, men under dåvarande brydsamma tider kunde blifva än mer skadlig. De önskade lika tryckarelön i alla Londoner-tryckerier, och förbisågo med afsigt den omständigheten att tryckarne af Times hade flera biförtjenster och lättnader samt extra tillfälliga belöningar, hvilka aldrig på andra ställen kommo i fråga. I början var Mr Walter icke obenägen att gifva efter för deras önsknings; men en af hans arbetare förtrodde honom, att äfven sättnarne hade ingått en complott att lemna hans tryckeri, och det under sådana förhållanden, att hans tidning omöjligt sedan skulle kunna utkomma, hvarigenom den dyrbara egen-dom, han nämnde sin, knappast mer kunde existera. Sättnarnes klagomål voro icke öfver ringa arbetslön, utan öfver ett särskildt slags stilar, som man då begagnade vid sättning och hvilka de påstodo genom sin smalhet borttaga en betydlig del af förtjensten på styckarbete. Dessa olyckliga människor förpligtade sig med en högtiglig ed, att om deras fordringar, hvilka hela Londons tryckare- och sättnarecorps hade funnit godt att dictera, icke beviljades, skulle de genom inställande af allt arbete och genom att förhindra alla andra att träda i deras ställe på tryckeriet, bringa det stora Times-etablissemnet i den högsta förlägenhet och göra omöjligt för den största och mest utbredda tidning i England att vidare visa sig för publiken.

(Forts.)

*) Emedan snällpressar då ännu icke voro uppfunna, måste tidningen vid samma tid dag och natt tryckas på tvenne pressar, för att kunna tillfredsställa abonnenterna både i London och provinserna.

De Engelska Papperspågorna.

Papperspågorna i England lemna staten årligen en inkomst af 800,000 pund Sterling. De äro mest tryckande för pappersfabrikanter, förläggare och utgifvare af Journaler. Under agitationen för några år sedan blefvo facta lagda i dagen, hvilka äro högst intressanta, emedan de visa hvilka storartade företag, som i England

kunna åstadkommas, samt huru en litterär spekulation är underkastad otroliga kostnader. Främst står "Times". Denna tidning betalar ensam 16,000 P. Sterl. årligen i pappers-skatt, hvilket utgör $\frac{1}{50}$ del af hela pålagan. För hvarje annälän måste den dessutom erlägga 1 s. 6 p., och dertill kommer stämpelafgift för hvarje nummer, och för hvarje suppleant en extra skatt. Genom att beräkna alla dessa utgifter, kommer man till det resultat, att "Times" ensam betalar mer i skatt, än mångt tyskt furstendöme har inkomster. — Om vi betrakta saken från en annan synpunkt, så finna vi: I "Times" synas dagligen 100, i de andra Londons morgonblad tillsammans 150 bokannonser, och om vi dertill räknä hvad litterära veckoblad lemna, så blir statens inkomst öfver 12,000 P. Sterl. endast af bokannonser, och denna summa måste utgifvare och förläggare antingen afdraga af skriftställarens honorarium, eller öka kostnaden på arbetet, hvilket i båda fallen har ett skadligt inflytande på litteraturen och folkbildningen. Af Macaulay's "Englands Historia" skola 40,000 exemplar vara sålda. Utgifvandet af detta arbete förskaffade staten således öfver 1000 P. Sterl. i pappersafgift (författaren erhöi i honorarium 20,000 P. Sterl.) Oaktadt dessa totalsummor, är dock tydligt, att, om än pappersskatten afskaffades, hvarken "Macaulay" eller Times skulle kunna utgifvas med märkbar förändring af priset. Dertill skall ock Parlamentet hellre afskaffa Fensertaxan och andra betungande skatter, än den tillåter någon förändring med papperspålagan.

I Londoner industri-exposition voro framlagda biblar, tryckta på ett hundra och femtio olika språk.

ANNONSER.

In der Maschinenfabrik von J. H. Schoop in Hamburg stehen
 1 Schumachersche Schnellr. Formatzgr. 24 bei 38 Zell
 1 dto. Handpresse " 23 " 30 "
 1 dto. " " 21 " 28 "
 und 1 Holzpresse billig zu verkaufen, welche dieselbe mit in Zahlung gegen neue Schnellpressen übernommen und auf das Vollkommenste renovirt hat, so daß sie im Gebrauch ganz den Neuen gleich kommen.

Zugleich nimmt derselbe Gelegenheit, die Herren Druckerei-Besitzer auf untenstehenden Preisocourant seines Fabrikates aufmerksam zu machen, mit dem Bemerkem, daß jede Bestellung in möglichst kurzer Zeit effectuirt wird, da sämtliche Theile gegossen vorräthig sind.

Schnellpressen, einfache
 Nro. 1 Formatzgröfse 20, 28 . . . Thlr. 1100 —

Nro 2 Formatzgröfse 22, 32 . . . Thlr. 1200 —
 " 3 dto. 22, 36 . . . " 1300 —
 " 4 dto. 26, 40 . . . " 1500 —

Doppelste Schnellpressen werden wie bereits oben angegeben auf das Prompteste angefertigt.

Sagar-Pressen mit Streben.

Formatgröfse 20, 26 Thlr. 210
 dto. 22, 28 " 230
 dto. 24, 30 " 250

Accidenz-Pressen.

Formatzgröfse 13, 19 Thlr. 100

Glätt-Pressen mit Uebersetzung.

Formatgröfse 26, 36 Thlr. 200

Satinir-Pressen

mit 12 Bölligen Walzen Thlr. 120

" 18 " " " " " " 180

" 24 " " " " " " 250

" 28 " " " " " " 300

Sämmtliche Maafse sind das Hamburger und die Preise ab Hamburg.

Undertecknad får härmed st fästa resp. Hrr Boktryckares uppmärksamhet på att från mitt **STIL- & STEREOTYP-GJUTERI** lemnas till en början följande effecter, neml.:

Mellanslags-linier:

$\frac{1}{4}$ Petit för \bar{t} 1. —

$\frac{1}{4}$ Corpus " " — 40.

$\frac{1}{4}$ Cicero " " — 36.

$\frac{1}{2}$ Petit " " — 32.

Quadrater:

Nonpareille för \bar{t} — 24.

Petit och gröfre " " — 20.

Hålstieg:

Pr Centner 36. —

Tidnings-Titlar &c *) stereotyperas efter de stilar, hvilka finnas å mitt Boktryckeri, eller om resp. Beställ. behagar insända sådana stilar eller originaler hvarefter afgjutningar önskas.

Tillriktnings-bokstäfver torde, som vanligt, vid beställningar insändas.

Priserna äro i banko: pr Contant mot 6 % rabatt eller på 6 mån.

Gammalt Stiltyg, fritt levereradt i Göteborg, tages mot 20 R:dr pr 110 \bar{t} i utbyte för $\frac{1}{3}$ af beställnings-sunnan.

*) Titlarna till Snällposten, Dahlslands Tidning, Skara Tidning m. fl., äro hos mig stereotyperade.

Göteborg i October 1852.

And. Lindgren.

Härjemte följer profstryck å Polytyper från A. Lindgren.

GÖTHEBORG. TRYCKT HOS A. LINDGREN.

